

6360 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN SINIRLAR ve GENİŞLEYEN YETKİ ALANLARININ İZMİR İLİ PLANLAMA PRATİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Zeki YILDIRIM
Şehir Plancısı
zeki.spoizmir@gmail.com

Arş. Gör. Dr. İrem AYHAN SELÇUK
irem.ayhan@deu.edu.tr

ÖZET

1927 yılında gerçekleştirilen ilk nüfus sayım verisine göre; Türkiye’de yaşayan 13 milyon 648 bin 270 kişinin %75’i köylerde yaşamaktaydı. Türkiye’de değişen sosyo-ekonomik koşullar ve sanayileşmeyle birlikte kentsel alandaki işgücü ihtiyacı köy-kent dengesini tersine çevirdi. Bugün Türkiye’de yaşayan nüfusun %70’i kentlerde yaşamaktadır. 1924 yılında çıkarılan 442 Sayılı Köy Kanunu; 1930 yılında Belediyelerle ilgili ilk yasal düzenleme olan 1580 Sayılı Belediye Kanunu, 1984 yılında 3030 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile 2 kademeli belediyeçilik anlayışına geçiş ve ilk üç büyükşehirin kuruluşu ve son olarak 2004 yılında 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanununun ardından 8 Ekim 2012’de Büyükşehir Belediyelerinin sorumluluk sahasını il mülki sınırlarına genişleten ve Büyükşehir Belediyelerinin yetki alanı ile hizmet götürmesi gereken alanı arttıran yeni bir düzenleme meclise sunuldu.

12.11.2012 tarihinde TBMM’de kabul edilerek yürürlüğe giren 6360 Sayılı “On üç ilde büyükşehir belediyesi ve yirmi altı ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun”la birlikte Büyükşehir Belediyesi ilan edilen kentlerde; köylerin tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılması ve Büyükşehir Belediye sınırlarının İl mülki sınırları olarak kabul edilmesi gündeme geldi.

Kanunun genel gerekçesi; “(1) yerel yönetimlerin küçük ölçekli planlar yapabilmesine rağmen; Büyükşehir Belediyeleri’nde yerleşim merkezlerinin fazla olmasının tüm bölgeye bütüncül bakışı ihtiyaç haline getirmesi; (2) yeterli mali kaynaktan yoksun küçük ölçekli mahalli idarelerce sanayileşme, çevre ve ulaşım gibi problemlere çözüm üretilememesi, (3) nüfus yoğunlukları ve coğrafik koşulları dikkate alınarak 5216 Sayılı Yasa ile sınırları il mülki sınırları olan İstanbul ve Kocaeli İlleri’nde imar, planlama, ulaşım ve itfaiye vb. hizmetlerde görülen etkinlik” olarak ifade edildi. Dolayısıyla yerel yönetimlerin güçlendirilmesi hedeflenerek büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırları olması önerildi.

Büyükşehir Belediyeleri’nin yetki ve sorumluluk alanlarını genişleten bu yasayla birlikte pek çok yeni düzenleme de birarada gelmekte olup; bu çalışmanın amacı; (1) söz konusu yasayla birlikte Büyükşehir olarak tanımlanan illerde tüzel kişiliği kaldırılan ve yasa öncesinde “köy” olarak tanımladığımız alanların üstleneceği kavramı ve bu alanlara karşı geliştirilmesi gereken planlama dilinin yeterliliğini tartışmak ve (2) 2004 yılında onaylanarak yürürlüğe giren 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’yla birlikte sayısı 9’dan 21’e çıkan Büyükşehir Belediyesi’nin sorumluluğundaki ilçelerle ilgili olarak bugüne kadar planlama çalışmaları ve planlamanın bütünselliğinin sağlanması bağlamında yapılanları ve 2014 yılının Mart ayına kadar Büyükşehir Belediyesi’nin yapması gerekenleri İzmir pratiği üzerinden değerlendirmektir.

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

Yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk sahasında meydana gelen değişikliklere gerçekleştirilmesi 30-40 yılları bulan ve üzerindeki her kararın yapıldığı dönemin koşullarına uygun hesaplarla elde edilmiş olduğu planlama çalışmalarının ne şekilde adapte edilebileceğiyle ilgili değerlendirmeler bu çalışmanın bilime katkısını oluşturacaktır.

1.GİRİŞ

Literatürde pek çok farklı kısıtı ve bakış açısı olmasının yanısıra genel olarak sınırları içinde yaşayan nüfusun geçim kaynaklarını tarım ve hayvancılık dışı uğraşların oluşturduğu, toplumsal ilişkiler, kültürel alanlar, nüfus yoğunluğu vb. birçok yönden kırsal alanlardan farklı olan yerler “kent” olarak tanımlanmaktadır (Kaya, 2005).

Kentin ve kentlinin ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere yerel bazda kamu yönetimi organizasyonları aracılığıyla yürütülen işlere ise “kent yönetimi” adı verilmektedir. Kentleşme ise sanayileşme ve ekonomik gelişmeyle birlikte toplum yapısında örgütlenmenin, işbölümü ve uzmanlaşmanın arttığı bir nüfus birikim sürecidir (Kaya, 2005).

Kentleşmenin bir sonucu olarak “sağlıklı kentleşme” arayışlarına girilmiş olup; kentte yaşayan insanlara huzur, güven ve umut veren, insan olmanın gerektirdiği ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri kentlere sağlıklı kentler adı verilmiştir (Kaya, 2005).

Şehir Planlama disiplini pek çok farklı bileşenden meydana gelen kent sistemlerinin her bir elemanı için analizler ve modelleme çalışmaları yaparak; kentleri mevcut problemlerini çözerken eksik ya da geliştirilebilecek yönlerini tanımlayarak geleceğe taşımayı hedefler. Dolayısıyla kent olarak tanımlanan mekânsal örüntünün çerçevesini çizmek amacıyla kullanılacak her bir kıstas; şehir planlama sürecinde dikkate alınacak temel veriyi oluşturması açısından; yapılan hesapların güvenilirliğini ve geçerliliğini arttıracaktır. Planlama çalışmalarının baz aldığı veri gerçeğe ne kadar yakın olursa; planı yapılan kentin projekte edilen tarihteki izdüşümü geçmişte yapılan plana o kadar uygun olacaktır.

Ancak; Türkiye’de hızla değişen yasal/yönetmelik çerçeveye paralel olarak kurumların dönüşen ve değişen yetki alanlarındaki belirsiz ortam; şehir planlama çalışmalarının kaygan bir zemin üzerinde gerçekleştirilmesine neden olmaktadır.

Türkiye’nin idari sisteminde kanunlarla gerçekleştirilen değişimi incelemek gerekirse; 1924 yılında çıkarılan 442 Sayılı Köy Kanunu ile başlayan süreç; 1930 yılında Belediyelerle ilgili ilk yasal düzenleme olan 1580 Sayılı Belediye Kanunu, 1984 yılında 3030 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile 2 kademeli belediyeçilik anlayışına geçiş ve ilk üç büyükşehirin kuruluşu ve son olarak 2004 yılında 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile sürmektedir. 8 Ekim 2012’de Büyükşehir Belediyelerinin sorumluluk sahasını il mülki sınırlarına genişleten ve Büyükşehir Belediyelerinin yetki alanı ile hizmet götürmesi gereken alanı arttıran yeni düzenleme ise Büyükşehir Belediye sayısını arttırırken; büyükşehirlerdeki yönetim birimlerinde de önemli değişiklikleri beraberinde getirmektedir.

12.11.2012 tarihinde TBMM’de kabul edilerek yürürlüğe giren 6360 Sayılı “On üç ilde büyükşehir belediyesi ve yirmi altı ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun”la birlikte Büyükşehir Belediyesi ilan edilen kentlerde; köylerin tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılması ve Büyükşehir Belediye sınırlarının İl mülki sınırları olarak kabul edilmesi gündeme gelmiştir.

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

Kanunun genel gerekçesi; “(1) yerel yönetimlerin küçük ölçekli planlar yapabilmesine rağmen; Büyükşehir Belediyeleri’nde yerleşim merkezlerinin fazla olmasının tüm bölgeye bütüncül bakışı ihtiyaç haline getirmesi; (2) yeterli mali kaynaktan yoksun küçük ölçekli mahalli idarelerce sanayileşme, çevre ve ulaşım gibi problemlere çözüm üretilememesi, (3) nüfus yoğunlukları ve coğrafik koşulları dikkate alınarak 5216 Sayılı Yasa ile sınırları il mülki sınırları olan İstanbul ve Kocaeli İlleri’nde imar, planlama, ulaşım ve itfaiye vb. hizmetlerde görülen etkinlik” olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla yerel yönetimlerin güçlendirilmesi hedeflenerek büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırları olması önerilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edilmiştir.

Büyükşehir Belediyeleri’nin yetki ve sorumluluk alanlarını genişleten bu yasayla birlikte pek çok yeni düzenleme de birarada gelmekte olup; bu çalışmanın amacı; (1) sözkonusu yasayla birlikte Büyükşehir olarak tanımlanan illerde tüzel kişiliği kaldırılan ve yasa öncesinde “köy” olarak tanımladığımız alanların üstleneceği kavramı ve bu alanlara karşı geliştirilmesi gereken planlama dilinin yeterliliğini tartışmak ve (2) 2004 yılında onaylanarak yürürlüğe giren 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’yla birlikte sayısı 9’dan 21’e çıkan Büyükşehir Belediyesi’nin sorumluluğundaki ilçelerle ilgili olarak bugüne kadar planlama çalışmaları ve planlamanın bütünselliğinin sağlanması bağlamında yapılanları ve 2014 yılının Mart ayına kadar Büyükşehir Belediyesi’nin yapması gerekenleri İzmir pratiği üzerinden değerlendirmektir.

Yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk sahasında meydana gelen değişikliklere gerçekleştirilmesi 30-40 yılları bulan ve üzerindeki her kararın yapıldığı dönemin koşullarına uygun hesaplarla elde edilmiş olduğu planlama çalışmalarının ne şekilde adapte edilebileceğiyle ilgili değerlendirmeler bu çalışmanın bilime katkısını oluşturacaktır.

Çalışma kapsamında öncelikle Türk İdari Sistemi’nin geçirdiği evreler incelenecek, 6360 sayılı kanunun 5216 sayılı yasayla arasındaki farklara dikkat çekilecek, yasanın bağlayıcı olduğu diğer yasalardan bahsedilecek ve İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin 5216 sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte yapamadıkları ile 6360 sayılı yasa nedeniyle Mart ayına kadar yapması gerekenler tartışılacaktır.

Kaya’nın (2005) çalışmasında da belirttiği üzere ABD, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde başlayan “Yeni Kamu Yönetimi” anlayışı bugün Türkiye’de de varlığını hissettirmekte olup; yeni anlayışla birlikte katılımcı, performans esaslı, stratejik planlara dayalı, vatandaş memnuniyetini esas alan bir yapı öngörülürken; şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışı önemsenmektedir. 6360 sayılı kanunla birlikte sınırları ve doğal olarak sorumluluk alanları genişleyen Büyükşehir Belediyeleri’nden İzmir’de sözkonusu katılımcı, performans esaslı, stratejik planlara dayalı, vatandaş memnuniyetini esas alan, şeffaf ve hesap verebilir bir kent yönetiminin, nasıl bir kontrol mekanizmasıyla sağlanabileceği bu çalışma kapsamında ele alınacak konulardan bir diğeridir.

2. TÜRK İDARİ SİSTEMİ’NİN GEÇİRDİĞİ EVRELER VE 6360 SAYILI KANUNUN GETİRDİKLERİ

Merkezi ve yerel yönetimlerden oluşan sistemin **en temel birimi olan köylere ilişkin hükümler** ilk defa **vilayet nizamnamesinde; belediyecilik kavramı** ise Kırım Savaşı sonrasında ortaya çıkmıştır (Öner, 2008:1).

1855 yılında **ilk belediye örgütü (mahalli idare birimi)** olan İstanbul Şehremaneti (Öner, 2008:1); 1857 yılında ise kurulması tasarlanan on dört daireden ilki olan Galata-Beyoğlu’nda **Altıncı Belediye-i Daire** (Seyitdanlıoğlu; 1996) ve ardından 1864 yılında büyük ölçüde

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

Fransa'nın uygulamalarını esas alan "**Vilayet Nizamnamesi**" ile vilayetten (eyalet), sancak (il), kaza (ilçe), nahiye ve karyeye (kırsal topluluk) kadar inen düzen benimsenmiştir (Zürcher, 1993). Bununla birlikte bugünkü kanun ile Büyükşehir Belediyeleri'nde kaldırılması planlanan "**İl Özel İdareleri**" de bu nizamname ile kurulmuştur. 1913 yılında idare-i umumiye-i vilayette il özel idareleriyle ilgili genel hükümlere yer verilmiştir (Öner, 2008:1).

1924 yılında **442 Sayılı Köy Kanunu**; 1930 yılında Belediyelerle ilgili **ilk yasal düzenleme 1580 Sayılı Belediye Kanunu** ve hemen arkasından Umumi Hıfzısıhha; Belediyeler Yapı ve Yollar; İller Bankası'nın kurulması ve Belediye İstimlak Kanunu ve 1960 yılında ise Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur (Urhan, V. F.; 2008).

1984 yılında **3030 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu** ile **2 kademeli belediyeçilik** anlayışına geçiş ve **ilk üç büyükşehirin kuruluşu** (İstanbul, Ankara, İzmir) gerçekleşmiş. 1987 yılında il özel idareleriyle ilgili hükümler 3360 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile yeniden düzenlenmiş ve son olarak 2004 yılında bugünkü **5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu**, İl Özel İdare Kanunu ve Belediye Kanunu kabul edilmiştir (Urhan, V. F.; 2008).

Avrupa Birliği'ne (AB) uyum sürecine yönelik olarak; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı (1985) imzalanarak; "**Atanmışlar; Seçilmişler karşısında Bir Adım Geri Çekilmiş**"; 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile belediye olabilmek için nüfus şartı 2000'den 5000'e çıkarılarak büyük yerleşimler özendirilmiş (Urhan, V. F.; 2008); mülki idare amirlerine tanınan haklar ise daha da azaltılmıştır.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu ile ise;

- Nüfusu 750.000 olan belediyelerin büyükşehir olmasına;
- **İstanbul ve Kocaeli İlleri'nin nüfus yoğunluklarının yüksek; coğrafik alanlarının yoğunluğa göre küçük olması nedeniyle sınırlarının il mülki sınırları olarak kabulüne;**
- Diğer büyükşehirler için **Valilik Binası Merkezli belirlenen 50 km.lik yarıçap içerisinde kalan alanın** sınır olarak kabulüne karar verilmiştir.

Bu yasayla birlikte; bütçe dahil Büyükşehir Belediye Meclisi kararlarının Vali tarafından onayına son verilmesine ve yazışmaların mülki idare amirine uğramaksızın doğrudan Büyükşehir Belediyesi kanalıyla yapılmasına karar verilmiştir. Dolayısıyla Büyükşehir Belediyeleri üzerindeki "**İdari Vesayet**" yani hükümet denetimi hafiflemiştir (Urhan, V. F.; 2008).

5216 S

ayılı Büyükşehir Belediye Yasasıyla birlikte; ilk sekiz Büyükşehir'de bulunan (İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Bursa, Gaziantep, Konya, Kayseri) İçişleri örgütleri (kaymakamlıklar) ikinci sekiz büyükşehirde (Antalya, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Mersin, Kocaeli (İzmit), Samsun) bulunmadığından; bu belediyeler **ilk kademe belediyesi** ilan edilmiştir. 2008 yılında ise 5747 Sayılı Yasa (Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun) ile sekiz ilçede **kaymakamlıklar** kurularak **ilk kademe belediyeleri ilçe belediyelerine dönüştürülmüştür** (http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye'de_b%C3%BCy%C3%BCk%C5%9Fehir_belediyeleri).

Bu yasayla birlikte yetki ve sorumluluk alanları genişleyen Büyükşehir Belediyeleri; hizmetleri karşılayabilmek için çok ciddi çalışmalar içerisine girmiştir. Bugünse; başta 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası olmak üzere; 5393 Sayılı Belediye Yasası, 5302 Sayılı İl

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

Özel İdaresi Kanunu, 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, 5682 Sayılı Pasaport Kanunu, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu ve 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyeti Seçimiyle ilgili Kanunda da bazı değişikliklere neden olacak **“6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”** tartışma konusudur.

6360 Sayılı Kanunun genel gerekçesi;

- yerel yönetimlerin küçük ölçekli planlar yapabilse de; Büyükşehir Belediyeleri’nde yerleşim merkezlerinin fazla olmasının tüm bölgeye bütüncül bir bakışı ihtiyaç haline getirmesi ve,
- sanayileşme, çevre ve ulaşım gibi artan sorunlara hizmet üretimi vb. problemlere; yeterli mali kaynaktan yoksun küçük ölçekli mahalli idarelerce çözüm üretilememesi olarak sunulmuştur.
- 5216 Sayılı Yasa ile sınırları il mülki sınırları olan İstanbul ve Kocaeli İlleri’nde imar, planlama, ulaşım ve itfaiye vb. hizmetlerde görülen etkinlik ifade edilen diğer bir husustur.

Bu nedenle; daha güçlü yerel yönetimler için büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırları olması önerilerek kabul edilmiştir.

- elli altı milyon kişinin Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayacak olması;
- büyükşehir belediye sınırları içerisindeki belde belediyeleri ve orman köyleri dahil köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılması;
- büyükşehir belediyelerinde en az bir ilçe kurulması;
- büyükşehir belediyesi olmayan elli iki ilde nüfusu 2000’in altındaki belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması;
- düzenleyici üst imar planları çerçevesinde il çapında uyumlu imar planları gerçekleştirilmesi ise

bu yasa kapsamında karşılaşılan diğer düzenlemelerdir.

Bu yasayla birlikte Türkiye’deki büyükşehir sayısı; on dört büyükşehir belediyesi önceden olmak üzere; iki tane de 5216 Sayılı Yasa ile il sınırı büyükşehir sınırı olan İstanbul ve Kocaeli İlleri’ne ek olarak; on üç adet daha (Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van) büyükşehir eklenerek; yirmi dokuza yükselmiştir.

5216 Sayılı Yasa kapsamında valilik binası merkez olmak üzere çizilen büyükşehir belediyesi sınırlarının (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun) iptali ve büyükşehir belediye sınırının il mülki sınırı olması gündeme gelmiştir.

Yirmi dokuz ildeki il özel idarelerinin kaldırılması; köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahallelere dönüştürmesi; belde belediyelerinin mahalleleriyle birlikte bağlı oldukları ilçe belediyelerine aktarılması; bucak ve bucak teşkilatlarının kaldırılması ifade edilen değişiklikler arasındadır.

Merkez ilçe statüsü kalmakla birlikte; merkez ilçede yer alıp; köy iken mahalleye dönüşen yerler ve mahalleleriyle birlikte ilçe belediyelerine devrolunan belde belediyelerinden oluşan yeni bir ilçenin kurulmasına karar verilmiştir.

6360 Sayılı Kanunla birlikte;

- **Anakent Belediyesi** adıyla yeni bir kavram ortaya çıkmakta;
- Eski yasadaki (5216) **ilk kademe belediyeleri** ifadeleri kaldırılarak; yerini **ilçe belediyeleri** almakta;
- **Mücvir alan kavramı**; orman köylerinin varlığını sürdürmesi durumunda varlığını sürdürmekte;
- Belediye meclisi; ilçe belediyelerine devrettiği görevleri; **kaynağıyla birlikte** devretmek durumunda kalmaktadır.
- **Köy korucuları**; mahalleye dönüşen köylerde görevlerini sürdürmeye devam etmekte;
- Özel Bütçeli **Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezleri** kurulmakta;
- Büyükşehir Belediye Başkanlarının seçiminde; **seçim çevresi Büyükşehir Belediye Sınırından** oluşmakta;
- Fazla personelin kurumlara yerleştirilene kadar mali vb. her türlü ihtiyacı karşılanmakta;
- Mahalli idarelerin taşıtlarına; 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle **vergi muafiyeti** getirilmektedir.
- İlçe Belediyeleri veya ilçe belediyelerinin talep etmesi durumunda Büyükşehir Belediyeleri; bu kanunla tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüşen köylerde yapılacak ticari amaç taşımayan yapılar için yürürlükteki imar mevzuatı doğrultusunda yörenin geleneksel, kültürel ve mimari özelliklerine uygun **tip mimari projeler** yapmakta/yaptırmakta;
- Bu kanunla mahalleye dönüşen köylerde; ulusal adres bilgi sistemine kayıtlı konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, tanıtım ve teşhir büfeleri ve yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatiflerin işletme binası gibi yapılar; **usulüne göre ruhsatlandırılmış** sayılmakta;
- Tüzel kişiliği kaldırılan köylerde; 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken **vergi, harç ve katılım payları beş yıl süreyle alınmamakta; içme ve kullanma suyu için alınacak ücret ise beş yıl süreyle en düşük tarifelerin %25'ini geçmemekte;**
- **İstanbul ve Kocaeli hariç**; büyükşehir, büyükşehir ilçe belediyeleri ve bağlı idareler **yatırım bütçelerinin en az %10'unu 10 yıl süre ile** bu kanun kapsamında **belediye sınırlarına dahil olan yerleşim yerlerinin altyapı hizmetleri için** ayırmakta/kullanmakta;
- Özel İdare Teşkilatı kaldırılan illerde 3212 Sayılı Maden Kanununda köylere hizmet götürme birliklerine yapılan atıflar ilgili ilçe belediyesine yapılmış sayılmakta;
- 2011 nüfus sayımında nüfusu 2000'in altında kalan belediyeler ilk mahalli idare seçiminde köye dönüştürülmekte;
- Belediye sınırının il mülki idare sınırı olmasının bir sonucu olarak 5216 sayılı yasadaki belediye ve köylerin büyükşehir belediyesine katılma talebiyle ilgili 6. madde yürürlükten kaldırılmakta;
- **g)** bendindeki büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahallelerin ilçe merkezine bağlanmasıyla ilgili ifadenin maddeye eklenmesi ise; belediyelerin

hizmet götürmekle yükümlü oldukları alan sınırlarının genişlemesiyle birlikte; yol özellikleri vb. nedeniyle yerleşmelerin hizmet alımında karşılaşılabilecek sorunların önlenmesi olup; bununla birlikte yolların temizlenmesi, karla mücadele çalışmaları ile kentsel tasarım kavramı da eklenen diğer ifadeler arasında yer almaktadır;

- Madencilik faaliyetleri için işyeri açma ve çalışma ruhsatları düzenlemek;
- Ulaşım ile ilgili hizmetlerin koordinasyonuna ilişkin yapılan toplantılara ulaşım ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının davet edilmesi;
- Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyelerine afet riski taşıyan alanlarla ilgili yardım talep etmesi durumunda her türlü desteği sağlamakla yükümlü olması;
- Mabetlerin yapımı, onarımı, bakımı ve içme ve kullanma suyundan indirimli/ücretsiz yararlanmasına ilişkin maddeler;
- Büyükşehir Belediyelerin Coğrafi Bilgi Sistemlerinin yanı sıra elektronik haberleşme altyapısı oluşturması;
- Otopark gelirlerinin kamulaştırma ve bölge ve genel otoparkların inşasında kullanılmak üzere Büyükşehir Belediyeleri'nde toplanması;
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda yapılan değişiklikle **nüfusu 500'ün altında mahalle kurulmaması** ilkesi; **nüfusu 100.000'in üzerindeki yerleşmelerde kadınlar ve çocuklar için konukevi açma şartı**; elektronik haberleşme tesislerine yerleşim belgesi verilmesi ve özürü dernek ve vakıflar ibaresi yerine kamu yararına çalışan dernekler ibaresinin getirilmesi;
- Son olarak; 2464 sayılı belediye gelirleri kanunu ile ise yeni yol açılması, kanalizasyon ve su tesislerine ilişkin olarak eski yasada **"katkı payı alınır"** ibaresinin **"katkı payı alınabilir"** şeklinde değiştirilmesi hükme bağlanan ifadelerdir.

4. DEĞİŞEN YASA/YÖNETMELİKLER VE YETKİ ALANLARINA İSTİNADEN İZMİR İLİ PLANLAMA SÜRECİNİN İNCELENMESİ

İzmir ili planlama sürecini irdelemek gerekirse; öncelikle İzmir'in Büyükşehir Belediyesi ilan edildiği tarihten başlamak gerekecektir. İzmir Büyükşehir Belediyesi 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla birlikte 1984 yılında Büyükşehir Belediyesi ilan edilmiştir. O dönemde İzmir'de kuzeyden güneye doğru sıralamak gerekirse Çiğli, Karşıyaka, Bornova, Buca, Konak, Gazimur, Balçova, Narlıdere ve Güzelbahçe olmak üzere İzmir Körfezi'nin çevresini saran ve Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluğunda olan 9 tane ilçe bulunmakta olup; bunlara merkez ilçeler adı verilmiştir.

İzmir İli Büyükşehir ilan edildikten sonra 1985 yılında 3194 sayılı imar kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte; üst ölçekli nazım imar planı çalışmaları yapılması gerekmiştir. Ancak 1985-1987 yılları arasında kalan süreçte ağırlıkta olmak üzere henüz 1/5000 ölçekli nazım imar planları ve imar planlarına esas jeolojik-jeoteknik etüdler yapılmadan merkez ilçelerin 1/1000 ölçekli uygulama imar planları gerçekleştirilmiştir. Söz konusu planların bir kısmının 2981 sayılı kanuna göre düzenlenen ıslah planlarının üzerine yapılmış olması İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 1990'lı yıllara gelindiğinde üst ölçekli bir ana planı olmayan, uygulama sıkıntılarının had safhada olduğu uygulama imar planlarıyla baş başa kalmasına neden olmuş; dolayısıyla bu durum İzmir'i plansız gelişen ve kaçak yapılaşmanın giderek arttığı bir yerleşme haline getirmiştir.

Bu süreç 90'lı yıllar ve 2000'li yıllarında başında da devam etmiş; öyle ki mahkemeler tarafından talep edilen 1/5000 imar planları olmadığı için 1/1000 imar planları küçültülüp,

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

birleştirilerek 1/5000 nazım imar planı gibi sunulmak durumunda kalmıştır. Bununla birlikte sözkonusu planların hukuki bir geçerliliği olmadığı mahkeme süreçlerinde ortaya çıkmıştır. 2004 yılına gelindiğinde; 5216 sayılı büyükşehir yasasıyla birlikte büyükşehir belediyesi sınırları 50 km'lik bir yarıçap İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırlarını belirlemiş; İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluk sahasındaki ilçe sayısı zaman içerisinde 21'e (Çiğli, Karşıyaka, Bornova, Buca, Konak, Gazemir, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe'ye ek olarak Bayraklı, Karabağlar, Urla, Selçuk, Tire, Kemalpaşa, Seferihisar, Torbalı, Menemen, Foça, Aliağa ve Menderes) yükselmiştir. Her ne kadar 5216 sayılı yasa kamuoyunda daha önceden tartışılmaya başlansa da İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlanacak ilçelerle ilgili herhangi bir planlama çalışması yapılamamıştır.

Özellikle sonradan bağlanan ilçelerin ve belde belediyelerinin planlama kararlarında bağımsız olmaları ve denetim eksikliğinden dolayı İzmir Büyükşehir Belediyesi planlama çalışmalarının entegrasyonunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Örneğin Koyundere'de bulunan 4 adet imar paftasından hangisinin geçerli olduğu tartışma yaratırken; Yelki Belediyesi'nde imar plan tadilatlarının büyük çoğunluğunun imar paftalarına işlenmediği görülmüştür.

En önemli sorun yasal ama yasal dayanakları eksik olan imar uygulamaları konusunda karar vermek olup; en zoru ise bu bilgiler ve kararlar neticesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde 1973 yılından sonra ilk kez üst ölçekli ana planı yapmaktır.

5216 sayılı yasanın geçici 1. maddesinde “Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde büyükşehirin 1/25.000 ölçekli nazım imar plânlarını yapar veya yaptırır” denilmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi (İBŞB) bu kapsamda çalışmalarına başlamış ve 1/25000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planını 2007 yılında geç de olsa onaylamıştır. Ancak bu plan pek çok tartışmayı da beraberinde getirmiş, İzmir İli üst ölçekli planlara alışık olmadığı için herkes planı kendi açısından eleştirmiş ve değiştirilmesini istemiştir. Değişikliğin temel gerekçesi ise alt ölçekli planlara uygun üst ölçekli bir plan istenmesidir.

2009 yılında yeni kurulan ilçelerde dikkate alınarak 1/25000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonu onaylanmış olup; üst ölçekli plan tartışmaları halen daha sürmektedir. Üst ölçekli bir plandan beklenen şehrin bütünü için bir vizyon ve hedefler ortaya koymakken; bu plan vizyon ve hedefler ortaya koyulmadan aceleyle tamamlanmıştır.

Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi'nin açtığı dava ile iptal edilen planla ilgili Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi'nin basın açıklaması ise şu şekildedir;

“TMMOB örgütlülüğünün bir parçası olan İzmir Şehir Plancıları Odası, meslek alanında yaşanan sorunlara karşı, Anayasal görev bilinciyle hareket etmekte ve İzmir'de yaşamını sürdüren geniş halk kesimleri adına çaba harcamakta ve kentin sağlıklı ve düzenli gelişmesi için gerekli uyarıları yapmaktadır.”

Kamu adına görev yürüten, alanında tek meslek odası olan, yaşanacak olumsuz gelişmelerden etkilenme olasılığı nedeniyle vatandaşları bilgilendirme sorumluluğu bulunan, geri dönüşü olanaksız yanlışlara karşı, kamu yararından yana tavır alan, bu amaçla hukuk sınırları içinde mücadele yürüten **Odamızın**, İzmir'in geleceğini yönlendiren temel stratejilerin ve mekansal dağılımın belirlendiği ve yargıya taşınmak zorunda kaldığı **İKNİP planının iptali** ile yargı tarafından da **haklılığı** bir kez daha kanıtlanmıştır.

Yargı Kararın da **'Hangi ölçekte olursa olsun planlama geleceğe dönük öneri, önlem ve kararlar dizisidir. Bir takım varsayım ve kestirimlere dayanır. Planlamanın doğru**

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

olması ve ihtiyaçlara cevap vermesi için yörenin bugünkü durumunun, ihtiyaçlarının tespiti ve ileride ki gelişmesinin gerçeğe en yakın bir biçimde saptanması gerekir. Planın en belirleyici verilerinin başında ise nüfus tahminleri gelir. Çünkü, bir kentin imar planı hazırlanırken 20-25 yıllık bir gelecek için orada yaşayacak nüfus ve bu nüfusun yaşama, çalışma, dinlenme ve ulaşım ihtiyaçları tahmin ve hesap edilerek konut, sanayi, ticaret, yeşil ve sosyo-kültürel alanlar, ulaşım için gerekli yol, otopark ve diğer sosyal ve teknik altyapı oluşturacak alan ve tesislere plan üzerinde yer verilir. denmekte ve davaya konu ettiğimiz, bir anlamda geleceğimizi ipotek altına alan belge olması niteliğiyle yaşanabilir bir İzmir için İKNİP'nin önemi vurgulanmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.10.2009 gün ve 01.904 sayılı kararıyla onanan 1/25000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonuna ilişkin yaptığımız itirazların dikkate alınmaması sonucunda açmak zorunda kaldığımız dava sonucunda, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 2012/743 sayılı kararıyla, olumsuzlukların bir kısmının plan bütününde, bir kısmının ise lokal bazda olduğunu, lokal bazda tespit edilen bir kısım eksikliklerin ve yanlış planlama kararlarının, revizyon imar planının yeniden ele alınarak düzeltilip, giderilmesi mümkün olmakla birlikte, kararda ayrıntılı olarak açıklanan ve **aşağıda belirtilen eksiklik ve yanlışlıkların ise planın bütünüyle yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini** doğurduğu saptanmıştır:

- 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde 2025 yılında oluşacak kentsel nüfus yaklaşık **4.449.200** kişi olarak kabul edilmiştir. İzmir Kentsel, Bölge Nazım İmar Planında öngörülen kapasite nüfus ise 2030 yılı için **5.764.314** kişi olarak belirlenmiştir. Aradaki bu farkın nedeni "projeksiyon nüfusu" ile "kapasite nüfusu" kavramlarının iç içe kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Söz konusu planın neden birincisini değil de ikincisini yani kapasite nüfusu temel aldığı bilimsel bir açıklamasının yapılmadığı, planın en belirleyici verilerinin başında gelen nüfus tahminlerinin veri olarak alınan planlarda öngörülen ve **çoğu kez gerçek dışı abartılı nüfus verileri ile buna göre abartılı olarak belirlenen kullanım alanlarının; tartışmasız üst ölçekli nazım plana aktarılması;** dava konusu planın bu konuda hiçbir politika ve hedefinin olmadığı anlamına gelir ki; 1/25.000 ölçekli bir nazım plan için bunun kabul edilebilir bir durum olmadığı ortadadır.
- 1/25000 ölçekli planın Aliğa'daki mevcut sanayi kapasitesini, istihdamı ve nüfusu çok daha artırarak planladığı, buna göre 2005 yılında 45.000 olan Aliğa yerleşmesinin 2030 yılı için **246.847** gibi son derece yüksek bir düzeye ulaştığı gözlenmektedir. Diğer bir deyişle, dava konusu plan ile 25 yıl gibi bir sürede İzmir kentsel bölge bütününde 1,85 kat, merkez kentte 1,5 kat nüfus artışı beklenirken; **Aliğa için bu oran 5,5 kattır.** Böyle bir nüfus yüklemesi kuşkusuz sanayi alanlarının büyük oranlarda genişletilmesini de beraberinde getirecek; plan raporunda da belirtildiği üzere hakim rüzgar yönlerinin de etkisiyle Aliğa ve güneyindeki mevcut sanayi tesisleri İzmir kentini hızla kirletecektir. Planla öngörülen ve mevcut nüfusu 5,5 katına çıkartan bununla birlikte **yeni sanayi yüklemelerini öneren planın neden olacağı hava, su ve toprak kirliliğinin İzmir kent bütünü ve Gediz Ovası ve Menemen'deki tarım topraklarını büyük ölçüde tarımsal kullanımın dışına iteceği açıktır.**
- Yeni Foça Beldesi'nin bulunduğu alanda yeni gelişme alanı olarak öngörülen bölgenin yapılaşması durumunda kuzeyindeki doğal karakteri korunacak alan ile güney ve batısındaki mera alanları üzerinde ciddi bir yapılaşma baskısı yaratacağı ve zaman içinde bu alanların yitirilmesine yol açacağı, bu nedenle, nüfus verilerinin yeniden

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

gözden geçirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. **Yeni Foça'nın güneyindeki yeni gelişme alanının gerekliliğinin yeniden ayrıntılı bir çalışma ile irdelenmesinde yarar görülmektedir.** Ayrıca **Maltepe Serbest Bölgesi ve Villakent Mahallesi arasında kalan alan nazım plan ilke ve temel kararlarını olumsuz yönde etkilemeyecek biçimde yeniden yapılmalı ve yoğunluk değerlerinin düşürülmesi gerekmektedir.**

4. İzmir metropol kentini kuzeyde İzmir-İstanbul Otoyolu ve Ankara-İzmir Karayolu ile; güneyde İzmir-Aydın Otoyolu'na bağlayacak olan bu önemli ve gerekli kuzey-güney bağlantısının Kunduz Barajı bölgesinde mevcut yolun genişletilerek tarım topraklarına vereceği zararın önlenmesi gerekmektedir. Söz konusu bağlantının; batıda Dereköy, Gökkaya, Yeşilköy köylerinin de bulunduğu orman sınırından geçirilmesi durumunda maliyet kısmen yükselse de ileriye yönelik olarak tarım topraklarının korunması bakımından son derece olumlu bir düzeltme olacaktır.
5. İzmir kentsel alanı tümüyle 1. derece deprem bölgesinde kalmaktadır. Uluslararası araştırmalara göre dünyada deprem riski taşıyan kentler arasında İzmir kentinin de bulunduğu ortadadır. İzmir'de tehlike arz eden 3 fay bulunmakta olup; bunlar İzmir, Seferihisar ve Foça faylarıdır.
 - a. Doğal afetlerle ilgili olarak risklerin azaltılmasına yönelik planlama önlem ve kararlarının ağırlıklı olarak alt ölçekli planlara bırakıldığı,
 - b. kuşkusuz alt ölçekli planlar düzeyinde, yer temelli olarak alınacak kararlarda hazırlanacak jeolojik/jeoteknik ve jeofizik etüt raporlarının ada ve parsel bazında hassas değerlendirme yapılabilmesi için son derece önemli olduğu,
 - c. ancak üst ölçekli bir nazım planının da bu planlama kademesinde yerine getirmesi gereken daha üst ölçekli, makro düzeyde planlama kararları olması gerektiği,
 - i. örneğin, kent ölçeğinde yerleri belirlenmiş olan aktif fay hatlarının yapılaşma dışında tutulması,
 - ii. kentsel altyapının almaşıklarının oluşturulması,
 - iii. kent içinde açık alanların dağılımının, bu alanların doğal afetlerin yaşanması durumunda toplanma alanları olarak kullanılacağı öngörüsü ile yapılması,
 - iv. okul ve hastane gibi kamusal yapıların kent içindeki mekansal dağılımının dengeli olmasının gözetilmesi gerekmektedir.
6. Dava konusu planla kentin gelecek on yıllardaki temel stratejilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel stratejilerin en önemlilerinden biri Alsancak Limanı'na ilişkin benimsenen stratejidir. Alsancak Limanı'nın hangi döneme dek bugünkü işlevini sürdüreceği, hangi dönemden itibaren Manisa-Kütahya-İzmir Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile de belirlenmiş olan Çandarlı Limanı'nın devreye gireceği, **Alsancak Limanı'nın genişletilip genişletilmeyeceğine ilişkin kararlar bu planda verilmeli iken planda bu konuya ilişkin kararlar üretilmemiştir.**
7. **Urla ve Seferihisar'da gereğinden fazla yapılaşma alanı açılmakta** olup; her ne kadar tarım alanları konusunda yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere ilişkin olarak aykırı uygulamalar mevzuat açısından olanaklı olmasa da parsel ve ada düzeyinde bu mevzuata aykırı alt ölçekli uygulamalar nazım plan düzeyinde tersi gösterilmiş dahi olsa tekrar dava konusu olabilecektir.

8. Planlama çalışmasında metropolitan alan bütününde kapsamlı bir sanayi inceleme ve araştırması yapılmaması nedeniyle; dava konusu nazım imar planının kentsel sanayi alanlarının niteliği, büyüklüğü, yön ve mekansal dağılımına ilişkin sistemli bir planlama tutumu olmadığından; **planın sanayi ile ilgili bölümünün yeniden gözden geçirilerek planlama kararlarının kapsamlı çalışma verilerine göre yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.**

Bu kapsamda **1/25.000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonunda şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı yönlerinden hukuka uyarlık bulunmadığını** ve dava konusu **planın iptaline** karar verilme nedenini açıklamaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesince, İzmir kentinin lehine olacak, mevzuata, bilime, kamu yararına uygun, katılımcı bir yaklaşımla **odamızın itirazları ve yargı kararları doğrultusunda en kısa sürede yeni bir plan hazırlama sürecine destek vermeyi sürdüreceğimizi**, ancak kamu yararına ve İzmir'in lehine olmayan tüm düzenlemelere karşı duracağımızı, **İzmir'in korunacak değerlerine, hukuka, kamu yararına uygun hareket etme konusundaki hassasiyetimizi** bir kez daha vurgulamak istiyoruz.”

Bu arada Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanan 1/100.000 Ölçekli Manisa–Kütahya–İzmir Çevre Düzeni Planına Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi 2009 yılında dava açmış ve 2011 yılında yürütmeyi durdurma kararı alınmıştır. Dava süreci hala devam etmektedir. Bakanlık Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi'nin itirazına konu olan sebepleri ortadan kaldıracak bir çalışma içerisine girmemiş, yasal sürecin sonunu beklemeye başlamıştır. Bu da İzmir'in bir bölge planı ve strateji planı olmaksızın üst ölçekli plan çalışmalarına başlamasına sebep olmuştur.

Büyükşehir belediyesi, 1/25000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonu iptal edilince 644 sayılı K.H.K'nın 3-a maddesine istinaden İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde hazırlanan 1/25000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı'nı hazırlayarak 12.09.2012 gün ve 05/843sayılı meclis kararıyla onaylamıştır. Ne yazık ki İKNİPR dava gerekçesi konular aynen devam etmektedir. Dolayısıyla Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi itiraz etmiş ancak itiraz reddedilince 2013 yılında dava açılmıştır. Dava halen devam etmektedir.

5. SONUÇ

İzmir planlama konusunda ciddi talihsizlikler yaşamış, öngörülen, planlama ilkeleri ve esaslarına göre gelişmesi gereken bir kent, plansız olarak gelişmiştir. İyi niyetle yapılan üst ölçekli planlara ise eksikliklerinden dolayı uzman meslek odası olan Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi tarafından dava açılmıştır. İzmir'in üst ölçekli planları olsun istenmekte, ancak daha büyük problemlere yol açacağı görülerek dava açılması planlama alanında ciddi sıkıntılara sebep olmaktadır.

Bütün bu süreçle birlikte 6360 sayılı Kanunla birlikte yeni tartışma konuları gündeme gelmiştir. Bunlar arasında;

- Yeni oluşan sınırlara göre acilen üst ölçekli planların hazırlanması konusu,
- Üst ölçekli planlar onaylandıktan sonra üst ölçekli plana uygun olarak 1/5000 ölçekli nazım imar planlarını yapılması, ilçe belediyelerin ise 1/5000 ölçekli nazım imar

* Bu bildiri Şehir Plancıları Odası adına düzenlenmiştir.

planlarına uygun olarak 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarını revize ederek uygulama sorunlarını çözme konusu,

- Alan ve sorumluluğun artmasından dolayı, imar planlarının hızlı hazırlanabilmesi ve sorgulanabilir olması için coğrafi bilgi sistemine geçilmesi konusu,
- Tüm planların yeni oluşturulan sınırlar dikkate alınarak hukuki olarak gözden geçirilmesi ve idari yapılanmaya uygun olarak düzenlenmesi, revize edilmesi konusu,
- Mahalleye dönüşen köylerin kentsel alanlarla aynı kategoride düşünülmesi; bu alanlarda mevzuatta belirtilen donatı alanlarına ilişkin standartların karşılanması konusu,
- Yeniden planlanması sonucunda mahalleye dönüşen köylerde atıl durumda kalabilecek donatı alanlarının kanunun gerekçesinde sunulan kamu yatırımlarının daha etkin kullanımı ilkesiyle çelişmemesi konusu,
- Köyken mahalle olacak yerleşmelerde hazırlanacak tip projeler,
- İmar affını akıllara getiren köylerdeki bazı birimlerin ruhsatlandırılması konusu

yer almaktadır.

Seçme, seçilme ve siyasi faaliyetlerde bulunma haklarıyla ilgili olarak anayasanın 67. maddesinde; **“seçim kanunlarında yapılan değişiklikler; yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz”** denilerek yerel ve merkezi yönetimlere bir hazırlık süreci verilmektedir. 1984 yılında ve 2004 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluk alanının büyümesiyle birlikte yaşanan sıkıntıların benzer şekilde 6360 sayılı yasanın hayata geçeceği 2014 yılında tekrar yaşanmaması için çalışmalara şimdiden başlanması gerekmektedir. Üst ölçekli plan, büyümeyi fırsata dönüştürerek eleştirileri dikkate alarak hızlıca yeniden hazırlanmalıdır.

Yerel yönetimlerin toprağa sıkı sıkıya bağlandığı böyle bir sistem; en uzak yerleşim biriminin dahi yönetimde temsil olanağı bulması açısından; mesafeleri kısaltan hatta önemsiz hale getiren çok güçlü bir organizasyon yapısı ve yine çok güçlü iletişim kanalları gerektirecektir. Bununla birlikte her bir yerel yönetim arasında oluşturulacak ilişkilerde; Türkiye’de her belediyenin kendine özgü ve birbirinden çok farklı, eşitsiz, adaletsiz düzenlemelere (vergi, harç vb.) sahip bir yapıya neden olmasının önüne geçecek olması ve yerel yönetimler arasındaki ilişkileri güçlendirmesi açısından önemlidir.

KAYNAKLAR

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Strasbourg (1985), 15.X.1985, http://www.avrupakonsevi.org.tr/antlasma/aas_122.htm, internette alınış tarihi, 28.10.2013.

6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121206-1.htm>, internette alınış tarihi: 28.10.2013.

Kaya, E. (2005). Sabancı Üniversitesi Eğitim Programı, Temmuz 2005. İnternette alınış tarihi:28.10.2013, www.pendik.bel.tr/documents/custom/SABANCI%20NVERSTES_TEMMUZ%202005.doc

Öner, E.; (2008). İstanbul Şehremaneti (Belediyesi)’nin Kuruluşu ve 1917 Yılı Bütçesi; T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı; Yayın No:2008/386.

Seyitdanlıoğlu, M.; (1996). “Bir Belge-Yerel Yönetim Metinleri (II) Zokaklara Dair Nizamname”, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt:5, Sayı:1, Ocak 1996, Sayfa:59-70.

İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı'nın (İKBNİP) İptaline İlişkin Şehir Plancıları Odası basın açıklaması, <http://www.spoizmir.org/basin-aciklamalari/basina-ve-kamuoyuna125000-oelcekl-kbnprde-ptal-karari.html>, internette alınış tarihi: 20.10.2013

Urhan, V. F.; (2008). “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması” Sayıştay Dergisi; Sayı:70, sayfa:85-102.

Zürcher, E. J.; (1993). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi; İletişim Yayınları, 7. Baskı, çeviren: Yasemin Soner Gönen, s.94-95

2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982). Kabul Tarihi 7.11.1982.

http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye'de_b%C3%BCy%C3%BCk%C5%9Fehir_belediyeleri